Björn Lundkvist

En intervju av Julia Peralta

7 december 2007

Intervju 43

Från matematikmaskin till IT

Denna intervju har genomförts inom ramen för projektet Från matematikmaskin till IT som är ett samarbete mellan Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria vid KTH, Dataföreningen i Sverige och Tekniska museet finansierat av Riksbankens Jubileumsfond och Stiftelsen Marcus & Amalia Wallenbergs minnesfond. Originalinspelning och transkript finns tillgängliga på Tekniska museet i Stockholm. Intervjun bör refereras på följande sätt:

Björn Lundkvist, intervju från 2007 av Julia Peralta, Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria, KTH, Stockholm.

Nyckelord: Västerås stad datacentral, Kommundata, Tieto Enator, hålkortsmaskiner, bokföringsmaskiner, IBM, 1401, Ekonomisystem, administrativa system, El-debitering, RJE (Remote Job Entry), Epok, VSAM, CICS, Alfaskop och AS 400.

Abstract

This interview with Björn Lundkvist was conducted in Eskilstuna by Julia Peralta on 7 December 2007. It covers Lundkvist's work at Västerås Council's computer lab and his first contact with digital technology. He started working as a programmer in this lab in the late sixties. The computer lab in Västerås was also used by other local councils in the mid-Swedish region up until *Kommundata* took over the lab in the eighties. In this interview Björn Lundkvist describes how computer technology was first introduced and implemented by the local public sector institutions.

Informant: Björn Lundkvist
Intervjuare: Julia Peralta
Tid: 7 december 2007
Plats: Eskilstuna

Björn Lundkvist: Ja, alltså, det jag känner till det är ju då från, från -68 började ju jag på kommunala datacentralen i Västerås. Och sedan så småningom transfererades ju det här till att det skulle bli då en del i Kommundata, och det av diverse skäl att man tyckte att det var väldigt dyrt att utveckla vissa system och så där. Så då vart det Kommundata Västerås AB som vart dotterbolag då till Kommundata AB och Västerås kommun som var delägare. Och så småningom så vart det bara Kommundata AB, så att säga, man löste ur det där då. Det är lite bakgrundhistorien där, hur det gick till då. Men innan, när kommunala datacentralen, den startades ju ganska tidigt, och exakt datum kanske du har fått av de här tidigare som jobbade där, jag kan inte det där riktigt.

Julia Peralta: -56, fick jag [som startdatum för datacentralen].

Björn Lundkvist: Vilket fick du?

Julia Peralta: -56.

Björn Lundkvist: -56 till och med, hålkortsmaskiner och grejer skulle jag kunna tänka mig då. Alltså det vet jag ju men då var det kanske Stig Larsson och Franke-Blom och de här pojkarna som jobbade där då.

Julia Peralta: Ja, Franke, Franke-Blom började tydligen lite senare, -61.

Björn Lundkvist: Ja, okej.

Julia Peralta: Men han berättade att när han började så hade det redan funnits i fem år.

Björn Lundkvist: Ja, ok, ja, men jag kan tänka mig att det kanske var Stig Larsson som en av veteranerna då i sådana fall, ja.

Julia Peralta: Men om vi backar och börjar med dig, men din bakgrund. Var är du född och uppväxt någonstans, vad har du för utbildningsbakgrund?

Björn Lundkvist: Ja, alltså, jag är född i Hallstahammar, och har gått där på Tekniska Skolan, alltså, en teknisk skola, ingenjörsutbildning då som var lokal där som är en treårig utbildning då.

Julia Peralta: Motsvarigheten till gymnasie… eller tekniska [linjen]?

Björn Lundkvist: Nej, inte riktigt. Det är, jag vet inte exakt nivån, det fanns en nivå som hette Teknisk Skola som säkerligen inte finns längre. Så, jag har gått där och som, maskiningenjörsutbildning hette det, det var inriktningen då. Efter det då så har ju gjort lumpen, flyget, och sedan så sökte jag då en ADB-utbildning som, som var i Västerås, som jag kom in på då, och det här var alltså 1967 måste det ha varit, -66, -67 gjorde jag lumpen, så var det ja, gjorde det ganska tidigt, jag fyllde 19 år strax innan jag gjorde lumpen, eller något sådant ja. Så, så då gick jag på programmeringsutbildningen helt enkelt, och den var bara ett halvår för det var någon typ av AMS-utbildning som man hade.

Julia Peralta: Jaha, okej.

Björn Lundkvist: Den kom jag in på då fast jag var egentligen inte behörig. Jag var för ung egentligen, men man hade testat en massa folk så att jag kom in på testresultatet på något sätt.

Julia Peralta: Jaha, okej.

Björn Lundkvist: Så det är bakgrunden, då läste jag COBOL, FORTRAN och assembler.

Julia Peralta: Programmeringsspråk?

Björn Lundkvist: Programmeringsspråk. Och, då sökte jag jobb där efteråt och då fick jag jobb på kommunala datacentralen i Västerås och där började ju jag, skall vi tänka lite grand då.

Julia Peralta: -70, 71?

Björn Lundkvist: Nej, jag började redan -68, februari -68 eller någonting sådant, eller, ja, någonstans där.

Julia Peralta: Ja. Men du var färdig med din utbildning.

Björn Lundkvist: Ja, men jag fick börja som operatör, jag fick inte börja programmera. Jag jobbade nog ett år som operatör.

Julia Peralta: Varför?

Björn Lundkvist: Nej, det var väl mera så här att det var den tjänsten som fanns och liksom, ja, då hade man vit rock och slips och kostym under, jamen, i maskinhallen. Det var liksom lite fint då att vara där bland datorerna. Då var det ju ändå, jag började med att köra riktigt gamla maskiner som hette 1401 då så som alla, IBM 1401 maskiner, som man matade in programvara med hålkort, först matade du in operativsystemet med hålkort och sedan körde du in en programvara som var i hålkortsform. Och så fanns det bandstationer till den, man kunde lagra på, men inga skivminnen. Och sedan så bytte vi ut den där så småningom, hur långt senare, kom den första IBM System 360 som den hette då. Och de här, det var därför jag pekade ut de här äldre herrarna för de hade ju jobbat med de här maskinerna långt innan jag kom dit då, de kom ju från Arboga då flera stycken.

Julia Peralta: Men då började du som operatör, ett år, ungefär?

Björn Lundkvist: Och sedan fick jag gå över och börja jobba med programmering.

Julia Peralta: Ja, vad fanns det för andra [befattningar], det fanns hålkortschefer och, maskin-, alltså, vad var det för skillnader?

Björn Lundkvist: Nivåerna där…?

Julia Peralta: Ja.

Björn Lundkvist: Jo, det kan jag ju berätta, hur det fungerade då, så att säga då. Framför allt, jag är inte hundra på att det var riktigt den hierarkin vid 1401, då tror jag det var operatörer och preparatör och programmerare i stort sett, jag tror, kommer ihåg, det fanns fyra programmerare och så fanns det driftpersonal. Det fanns någon som var ansvarig, som var 1:e operatör i Maskinhallen, Stig Larsson tror jag var någon form av driftchef redan då, när det här började, när jag började och så var Karl-Erik Franke-Blom någon försteoperatör eller något sådant där tror jag. Preparatrör, tror jag det kallas till och med, ja, så var det. Jo, så det var det. Det lät fint, det där. Men, man gjorde i ordning styrkorten, så var det ja, då var man preparatrör.

Julia Peralta: Preparatrör.

Björn Lundkvist: Jamen. Svårt att komma ihåg det här, försöka komma tillbaks. Ja, preparatrör, tror jag det kallades och så operatör då. Och så driftchef och så fanns det programmerare då, det var de, och så fanns det en datachef. Datachefen, han dog ju tyvärr, Sven-Olov Persson hette han. Han kom också från Arboga för att bygga upp det där när det började komma lite datorer då, efter att hålkortsanläggningen skulle göras om så att, modernisering. … så på den vägen var det. När jag hade jobbat då som, programmerare ett tag då började, så att säga, då kom det här med operativsystem, alltså, i 1401 maskinerna fanns det, inte ett operativsystem utan det kodade man själv så. I/O-operationer kodade man själv i programmen, så att det var ju lite svårare, jag var inte programmerare då. Sedan kom det då med ett operativsystem som hjälpte till mellan programvaran och hårdvaran så att säga, översatte det då, och då började det komma, alltså, andra typer av tjänster på IT-sidan, och det kallade vi systemprogrammerare. Idag kallas det tekniker. Och då var det Alf Brandteing som började att jobba med den där biten, men, jag fick börja ta över det vartefter. Jag jobbade då som systemprogrammerare, så småningom, släppte då ren programmering faktiskt och det har inte jag jobbat med så många år, utan jag började jobba då halvtid med systemprogrammering och halvtid programmering.

Julia Peralta: Och, och skillnaden var att…

Björn Lundkvist: Jo, skillnaden var att då jobbade man för att styra och konfigurera operativsystemen, hur de skulle vara, parametersätta och, ”tuna” och allt möjligt sådant då, så då fanns det paramertrar att installera och sådant överhuvudtaget som skulle installeras och ligga permanent i operativsystemen. Det var alltså de här 360 maskinerna, och då fanns ju också ett skivminne, då hette faktiskt DOS till och med, Disk Operating System, innan det kom på PC och allt det här. …Sedan utvecklades självklart den här systemprogrammerarmodellen, det kom mer och mer avancerade operativsystem och det kom andra så småningom, andra hjälpsystem som man hade som standard som de här systemprogrammerarna jobbade med vad. Det kom ju så småningom bildskärmar och transaktionshantering, det kom databasprogramvaror och så vidare, massa sådana som utvecklades som ligger då på den här teknikernivån att hålla igång då, som en bastjänst som sedan då utnyttjades. Programmerare och driftfolk så att säga, skulle fungera, så är det ju fortfarande, det är en massa sådan här teknik som skall finnas i botten då.

Julia Peralta: Men du blev programmerare, systemprogrammerare, och så småningom…?

Björn Lundkvist: Ja, så småningom så vart det bara systemprogrammering, ja. Och så småningom så växte det där så att vi hade flera och så vart jag då, skall vi säga, teknikchef, eller vad det nu kallades på den tiden, jag tror det kallas teknikchef till och med, gruppchef för en teknikgrupp då som så småningom vart en sex personer, med bara specialister på systemprogrammering, ja. Och, det fanns då, det växte ju, hela den här, så att säga anläggningen växte ju. De personer som satt, kommer inte ihåg exakt år, borde jag kunna titta på den, hade väl, jag vet inte om det stod på den där kanske till och med, när, vilka år som…[tittar i sitt CV]. Teknikchef -79.

Julia Peralta: Till -85?

Björn Lundkvist: Ja, och sedan så då vart jag, fick jag ta hand om driften också så småningom. Och då var jag både drift och teknikchef samtidigt så att säga.

Julia Peralta: Okej, parallellt?

Björn Lundkvist: Ja, hade hand om båda områdena..

Julia Peralta: Motsvarigheten till datachef eller IT-chef idag, eller?

Björn Lundkvist: Ja, det beror lite grand på…Ibland är IT-chefen driftchef i vissa organisationer, bara sköter drift och sådant, i min roll idag det är ju att jag har hand om allt så att säga, det är både drift och utveckling och allt sådant. Så det är lite olika på olika organisationer, ibland, kallar man då driftchefen för IT-chef och så sköter verksamheten rätt mycket av utvecklingen då. Men det är lite, det är lite olika terminologi.

Julia Peralta: Men du fick, så småningom, syssla med utveckling av program och sådant också?

Björn Lundkvist: Ja, jag jobbade ju emellan här alltså, jag jobbade och utvecklade program emellan här så att säga.

Julia Peralta: Du gjorde det?

Björn Lundkvist: Ja, jag har skrivit en hel del program också i COBOL, innan jag, så att säga, lade av, eller innan jag började jobba heltid med systemprogrammering, så att.

Julia Peralta: Du berättar att enheten växte och det är en känsla som gäller hela perioden?

Björn Lundkvist: Ja. Definitivt. Det var ju så att kommunala datacentralen som alltså var fyra programmerare från början, det växte ju då. Så jag blev programmerare, en kille som heter Olle Berg blev programmerare tillexempel också, då var vi sex, förrän gubbarna som var betydligt äldre än oss då, varit där, och så småningom så kom det ju till mer folk överhuvudtaget då. Och, på slutet där så fanns det ju en utvecklings-, en systemavdelning som man kallade det då, Alf Brantieng vart så småningom chef för systemavdelningen, systemchef kallades det då. De som jobbade med utvecklingen. Jag jobbade då med driftfrågor och teknikfrågor, så att säga, han var systemchef och jag var drift och teknikchef. Och, då, vi var ju alltså, totalt uppåt hundra personer som mest, Kommundata Västerås AB, innan det lades ned då så att säga.

Julia Peralta: Ett jättegäng.

Björn Lundkvist: Ja, jag hade 25 personer under mig på drift och teknik.

Julia Peralta: Ja. Fanns det kvinnor i de här befattningarna?

Björn Lundkvist: När jag var ansvarig för driften så hade jag flera operatörer, jag, ibland så skolade vi om flera stansoperatriser då som hade jobbat hos Ingrid Strandgård som jag hörde att du skulle träffa sedan, för det var ju liksom en sådan här verksamhet som fanns parallellt här och de var ju bra många i början, skall vi säga då som jobbade. Det var väl en 30 personer till och med tror jag som satt och jobbade bara med stansning, så att säga då.

Julia Peralta: Och det var många kvinnor, de flesta?

Björn Lundkvist: Det var bara kvinnor.

Julia Peralta: Bara.

Björn Lundkvist: Ja, och där, så att säga, när det här började liksom minska, att terminalarbete kom, alltså, att man började mata in på ett annat sätt, det blev inte så mycket indata via kort och så minskade ju det jobbet, successivt, det vart så också att kommunerna började göra registren på egen hand ja. Så att man skickade in på annat sätt ja, man registrerade på hemmaplan på olika anläggningar då så att säga. Jag kommer inte ihåg exakt vad vi hade, vi hade, tror jag, vi hade något som hette Singerfriden 4301 eller någonting, men jag vet att Kommundata hade Data Point-utrustning som man skickade ut bland alla kunder som man sedan registrerade på… Och då, när det där minskade så var det ju tal om hur gör vi med stansavdelningen och vi testade att utveckla den delen, en del blev operatörer och några blev programmerare, och de finns fortfarande kvar. Jag har träffat, här om dagen träffade jag, eller för några månader sedan så träffade jag en av dem som vi har haft som stansoperatris som sedan utvecklade och jobbar på landstinget idag i Västerås till exempel. Så det finns, alltså, de har funnits kvar då, många av dem som jag har anställt som tekniker finns idag på landstingsdata i Västerås också, men när vi avvecklade, så småningom, när det hamnade i det läget att vi skulle avveckla driften i Västerås, vilket var någonstans -88, -89. Då var det så att, då var det tal om, eftersom landstinget körde lita grand hos oss, kommunen körde hos oss, men då ville man inte stötta och bilda, Kommundata ville lägga ned i Västerås för att centralisera driften till Älvsjö, det var ju på flera håll man ville göra det för att spara pengar då, och i samband med den processen så var det ju, diskuterade ju vi då att, så att säga, ni som ändå hörs, skall vi inte starta ett bolag tillsammans, landsting, kommun, men det var man inte med på, men sedan så byggde man ändå upp eget så att idag så har ju båda de organisationerna jättestora IT-enheter.

Julia Peralta: Ok, det blev så ändå?

Björn Lundkvist: Ja, det blev så ändå, men de samarbetade inte, däremot är de i samma hall som en gång byggdes där, i den lokalen, det finns kvar. Så, jag var ju med då och skötte avvecklingen ett tag då innan jag började i Älvsjö så att säga, och i samband med det då som man började skola, så att säga, då anställdes flera stycken på det här landstingsdata av mina tekniker så, och de är kvar. Jag träffade dem för något halvår sedan när jag var där på, studiebesök. Då var de jätteledsna att de fick ta jobb där, men jag sade, ni

skall vara glada att ni fick det och det tror jag, de var hyfsat glada att de hade jobb där då. Ja, utvecklingen så, men om vi försöker dra tillbaka mer av utvecklingen då, så att säga, det här med systemprogrammering, det som vi var rätt unika på i Västerås som man kan nämna, som jag tror var rätt unikt, det var att vi jobbade med APL väldigt tidigt, och det var faktiskt inte vår förtjänst i första hand utan det var en kille som hette, Jan-ErikHelgebo hette han som jobbade på statistikkontoret på Västerås kommun som, tror jag, hade läst APL på universitetet och tyckte det var jätteroligt, språk, om du vet vad APL är för någonting. Och det språket började vi använda på stordatorer. Det kom ju så småningom på PC, när det kom ut mer i verkligheten, men, då, så att säga så byggde man en massa statistikmodeller, befolkningsprognoser. Man gjorde personbudget och allt möjligt sådant på de här, och då körde man i något som hette VM 370, alltså, ett virtuellt, virtuella maskiner som då kom på de system som vi hade då och då var vi ju rätt tidigt ute också att köra både VM 370 och det här. Idag så kör vi ju Vmware, här till exempel då som är något liknande fast på Microsoft miljöer då. Så att, det där körde vi för hela Sverige då för Kommundatas del för det var rätt unikt då.

Julia Peralta: Jaha, okej.

Björn Lundkvist: Så, det var några blomstrande år där ett tag när det här gick väldigt bra, men sedan kom ju då, som allt annat, det kommer en lösning, det kom ut PC och det började komma APL på PC och då var ju det där inte kostandseffektivt att köra de här stordatorerna.

Julia Peralta: Nej. Efternamnet var, hans efternamn?

Björn Lundkvist: Jan-Erik Helgebo hette han.

Julia Peralta: Helgebo.

Björn Lundkvist: Var drivande från statistikkontoret. Sedan var den en grupp på Kommundata som jobbade vidare. Jag hade en kille som hette Göran Krantz som var jätteduktig också kommer jag ihåg nu som jobbade med det här. Han jobbade på min teknikavdelning, var specialist på det här med APL och sådana saker.

Julia Peralta: Du gick in på det där med vad som var så speciellt med Västerås, kan du komma på flera saker?

Björn Lundkvist: Alltså, det som var grundorsaken till Västerås kommunala datacentral, det var ju helt enkelt att, för att få ekonomi i det här med att satsa på datorer, var ju stora investeringar ändå, även då fast man tycker det är smått idag, var pressat att få kostandstäckning för olika saker och då gick man ju alltså ut, man programmerade ju system och så gick man ut och sålde det då, helt enkelt regionalt. Så regionen var ju Västmanland i första hand, men det var också inne i Uppsala, Enköping var ju kunder, uppe i Dalarna var det ju också många kunder, Mora och, vad heter det, Orsa och några stycken där uppe var ju också kunder så, det var lite runt så här, kring, Örebro var faktiskt också kund kommer jag ihåg för där har jag varit några gånger också, ja, just det. Så det var många som var kunder åt oss så att säga.

Julia Peralta: Kommer du ihåg vad det var för varor, för produkter ni sålde, för program?

Björn Lundkvist: Systemen menar du. En av de stora systemen det var ju El- debiteringssystemet som man jobbade mot de elbolag som sålde el alltså, El-debiteringen alltså helt enkelt, det var en stor bit, självklart var det ju vanlig bokföring och sådana här saker.
Julia Peralta: Ekonomi?

Björn Lundkvist: Ekonomi…

Julia Peralta: Administrativt?

Björn Lundkvist: … system, ekonomisystem, det fanns olika varianter, nu kommer jag inte ihåg vad vi gjorde. Vi köpte in flera system också, Epok, och, hette det, från EDB i Malmö vet jag vi köpte något system under årens gång. Det var sådana saker som bidragsförskott, kommer jag ihåg, lite udda, det var biblioteksrutiner, som var rätt speciella, där man hade bibliotek, alltså hålkort i dat… i, som alltså, faktiskt är en av de större grejerna vi fick göra från början, alltså. Det var böjda kort, ”bigade” kort, som man sade då för att försvenska det hela, som satt i boken och så böjde man upp de där och så hade den en nummerserie så sorterade man och så hittade man glapp i nummerserien och visste att de böckerna var inte återlämnade. Var ganska enkelt system. Vad fanns det mer, fosterlöner kommer jag ihåg, alltså, mycket sådana här sociala system. Ett tag fanns det ju, som kommunerna hade, det jag själv gjorde som var väldigt udda, mitt första programmeringsjobb, det var en gravskötselrutin, lite speciella saker, hur, var, vilken plantering skall du ha och när skall du ha den, satt på din grav, vad skall det kosta och debitera det.

Julia Peralta: Det fick du göra?

Björn Lundkvist: Det fick jag göra.

Julia Peralta: Var din första…?

Björn Lundkvist: Ja, ja, första egna, jag tror jag gjorde något system på el-debitering innan vad, men det där gjorde jag ju på egen hand då, som sedan såldes till några kommuner och så där också. Det var ju Västerås då, deras kyrkoförvaltning som var beställare då för det där.

Julia Peralta: Men generellt, alltså, det fungerade bra det här samarbetet med flera kommuner…?

Björn Lundkvist: Ja, det verkar fungera väldigt bra. Jag tror att de var väldigt nöjda också, med den service som var ändå. Då var det ju Batchsystem, rubbet så att säga. Det var listor och distribution, en av de stora grejerna är ju att köra ut listor och skicka iväg dem då så att säga, ut.

Julia Peralta: Och varje kommunansvarig de, eller de fick köra hit med…

Björn Lundkvist: Nej man, nej man postade… alltså, nu tror jag du tänker på Stellan [Bladh], från Uppsala kom man med material ofta, man åkte och körde sin körning, väntade på den var färdig, tog med den tillbaka.

Julia Peralta: Jaha, okej.

Björn Lundkvist: Så var det lite speciellt med Uppsala.

Julia Peralta: Det var det?

Björn Lundkvist: Ja, det var det.

Julia Peralta: … alla gjorde inte så?

Björn Lundkvist: Nej. De flesta skickade med post, material till stans, fick listan sedan utkörd, fick den vis post och så här, så var det i grunden.

Julia Peralta: Okej, varför gjorde Uppsala så?

Björn Lundkvist: Nej, de hade lite mer bråttom tror jag helt enkelt, det var ju snabbare då, att åka över med materialet, kanske stansa en del själva tror jag misstänks också att de gjorde på slutet och sedan vänta på sin lista, före Stellan var det ju en kille som hette Bengt Karlsson tror jag han hette, jag tror han hette Bengt Karlsson och han var ju så att säga, först anställd hos oss och sedan gick han över till Uppsala kommun men han var ju liksom med och körde rätt mycket själv också. Han jobbade specifikt med ekonomisystemen, ja, stämmer ja, Bengt Lindberg jobbade med el-system, så var det. Vi hade en kille som hette Juhani Kurttila kommer jag ihåg, han jobbade med sociala system, gjorde han och kom då inte in, han var då inte med från allra första början nej, kom in lite senare, men han dog ganska snabbt när han vart pensionär faktiskt.

Julia Peralta: Jaha. Jag får en känsla av att det var en mycket bra arbetsmiljö.

Björn Lundkvist: Ja, om jag jämför, eftersom jag varit med rätt länge vid utvecklingen där man alltså jobbade med så kallade batchsystem då, så var ju det helt mycket lugnare än om man började med direktsystem och terminalsystem där man först bara visade saker i stort sett, man kunde titta på grejer. Det var inte så mycket inmatning minns jag utan det var mest att titta på saker. Så var det ju alltså, gick någonting fel, alltså, då kunde man ju faktiskt, jaha, vi rättar felet så kör vi om då så skickar vi ut det, eventuellt samma dag men eventuellt dagen efter, alltså. Det var liksom, marginalen på hets, alltså, var ju inte samma hets över det hela, utan problematiken var väl mer så här att det kunde försvinna listor på posten eller, ja.

Julia Peralta: Jaha?

Björn Lundkvist: Jo, men alltså det hände ju ofta, nej, vi har inte fått den listan. Den problematiken fanns, vi har inte fått den listan, nehej, vi får köra om den och så skickar vi den på nytt. Värre än så var det inte alltså och ofta var det ju inte så att posten slarvade bort det utan det kanske var någon på kommunen som hade hämtat den och lagt den åt sidan, eller så att den som ville ha inte hade fått den, det var ju vanligt, men vi kunde ju aldrig ifrågasätta varför man inte hade fått den, utan det kördes om mycket, relativt många gånger kördes det om listor för att de skulle få ut de där körningarna, resultatet.

Julia Peralta: Men det var en lugnare takt, generellt?

Björn Lundkvist: Ja. Lönesystem förstås fanns ju, det måste ha funnits, lönesystem hade vi ju också.

Julia Peralta: Ja, just det, lönesystem.

Björn Lundkvist: Man körde ut lönelistor och skötte ut inbetalningar och sådant där, skickade bankband så småningom då, med sigill som det hette, så att man säkrade det.

Julia Peralta: Kommer du ihåg, om du tänker på den här tiden, andra förändringar?

Björn Lundkvist: Ja, alltså, från början kan man ju säga så här, jag har ju varit med då, när jag gick utbildningen att man stansade och skrev sina program på en stor blankett och så stansade man eventuellt det själv eller lämnade in det för stansning, när jag gick så körde vi ut, så att säga, utveckling, tester på ABB, på en GM-maskin, 625 hette den, och då hette det EDB, det hette inte ens ADB, det hette EDB då vad. Det var ju då att, då skulle man få det stansat, det kunde bli stansfel och så hade man sitt hålkort, körde in och kompilerade det där vad. Så småningom så vart det ju att man knappade in det här på något annat sätt, inte via hålkort, utan, ja, typ något media då, överhuvudtaget, för att läsa in det här kortet då, eller koden som sedan kompilerades, sparsobjektkod. Ett steg var väl att de här, när de här hålkorten så att säga, då fanns i källkod och i objektkod och så vidare, så lagrade man ju objektkoden på ett skivminne, ett annat steg det var ju när man plockade bort den här, källkodsbiten så att man lagrade det i ett system, i ett källkodssystem helt enkelt.

[Telefonsamtal till Björn Lundkvist]

Julia Peralta: Så, då var vi, inne, vid det här med att det fortfarande hette, EDB.

Björn Lundkvist: Ja, just det.

Julia Peralta: Förändringar.

Björn Lundkvist: Jo, det var som jag sade, det sista jag sade var väl att man började lagra programvara i källkods-bibliotek för att ha koll och få ut versioner och sådant då. En stor grej förresten, kommer jag ihåg, vi körde så småningom, vi, som jag sade, när jag gick då utbildningen körde vi ju tester och så vidare, utvecklingar, alltså, programmering och kompileringar hos ABB, ASEA hette det väl på den tiden, sedan så började vi ta över, högskolan för det vart ju då högskola i Västerås, eller ettårig ADB-kurs, kanske det hette från början, tror jag, ja, så hette den nog, ettårig ADB-kurs var det där jag började. Där hade jag förresten en lärare som hette Lars Torell, kommer jag ihåg, som var en av de första jag hade som lärare som har varit där i massor med år. Som var ganska nyutbildad då när vi hade honom 1967. Han kom från Stockholms Universitet då, tror jag, i alla fall så körde de tester och så på kommunala datacentralen.

Julia Peralta: Hos er?

Björn Lundkvist: Ja, och i början kom de ju och lämnade in sina hålkortsbuntar och så vad, och hur de hade fått de här, om de fick det stansade hos oss också till och med tror jag nästan att det var, men, ett stort steg i utvecklingen kommer jag ihåg, det var när vi skaffade våran första, remote job entry-terminal. RJE hette det på den tiden och det var alltså en PC, den första PC som jag hade kommit i kontakt med, den var ju i alla fall på fyra k, minnet, och det hette, den hette Incoterm 10/25 och köptes av Växjö Datasystem.

Julia Peralta: Du kommer ihåg det här alltså.

Björn Lundkvist: Ja. För jag jobbade med den, för jag var på kurs i Växjö nämligen och lärde mig den där då, så ställde vi in den och den stod som, så att där kom de eleverna in ja med sin hålkortsbunt och så kunde de lägga den på kortläsaren som det här var och så läste de in den och så lästes den in i jobbkön på den här datorn och kompilerades och så småningom så fick de en lista ut med resultat. Ja. Tyckte det var ett stort steg och det var liksom att det inte, bara dem, utan då när programmerarna kom så behövde de inte komma, utan då kunde de använda den där och läsa in programvara och sådana där saker, in i bibliotek och kompilera…

Julia Peralta: Ja, så studenter använde, också RJE [Remote Job Entry] terminalen i er datacentral om man säger så?

Björn Lundkvist: Ja, de fick jobba med den.

Björn Lundkvist: Ja. Det var väl en stor del, ja, så småningom när det, alltså nu kommer, jag har svårt med årtalen riktigt där men, när allt var batch, så att säga, då var det ju på det här sättet, man körde och listor och allting var det ja, som man plockade ut då, men så småningom då så började det ju komma då det här med terminaler, alltså, bildskärmar hette det, IBM 3270 bildskärmar som var det första vi började titta på då, samtidigt så fanns ju de här Alfaskop också, de här med brun text, eller brun bakgrund och lite gul text medan IBM körde med grön bakgrund, mörkare grön text i början, när det var enfärgade saker, det var strid om vilket som var bäst kommer jag ihåg, vilket hade bäst läsbarhet.

Julia Peralta: Hade ni, hade ni mest IBM eller?

Björn Lundkvist: Vi var rätt IBM-inriktade ja. Sedan var det ju de här Alfaskop skärmarna som var rätt stora också då, men vi hade mest IBM. Men det, alltihopa var ju något som hette 3270 terminalteknik, den serien då. Och då kommer det ju helt nya programvaror då så att säga, för hur man skall presentera data så att säga, från databaser och ut på bildskärmar och sådant. Då kunde det också komma, börja att man matade in data den vägen och då kom det som kallades för CICS, customer information controll system, tror jag det står på den, eller något sådant, med c var det i alla fall.

Julia Peralta: Customer Information?

Björn Lundkvist: CICS. Och så, kom databaser då, hette DL/1 [data language one]. Och då var det nya saker som systemprogram, att lära sig, som här då, hur de här sattes upp och hur det här fungerade och så där, realiseras, definiera databaser och sådant. Just det, det kom olika accessmetoder ja, kom någonting som hette VSAM då ja, som databasen låg på ja, just det. Virtuell [hörs inte riktigt] stod för VSAM, det var en alltså, en accessmetod, som den fysiska accessmetoden då som, hur den skrevs på och läste på skivminnen och sådant där som då den här databasmetoden använde sedan också. Det måste man också kunna, hur VSAM, för där, man satte upp då, hur man definierade VSAM-filer och sådana här saker.

Julia Peralta: Men det här måste ju, de här förändringarna påverkade arbetsplatsen, kan jag tänka mig, på vilket sätt gjorde det. Det blev, det växte?

Björn Lundkvist: Ja, det växte och det växte ju i ganska teknik komplexitet vad, så man blev beroende av en ny kategori människor, alltså de här teknikerna. Vi var alltså nyckelpersoner i det här vad därför att utvecklarna kunde inte jobba utan att man fick stöd på olika sätt, i CICS och databaser och allt möjligt sådant. Men de fick ju också lära sig en annan metod, hur man jobbade, hur gör jag för att skapa en bild överhuvudtaget och hur den skall se ut, hur designar jag och sådana saker.

Julia Peralta: Så för många var det kompetensutvecklande att befinna sig i den här miljön, ni som var kvar, ni fick ju lära er nya saker hela tiden?

Björn Lundkvist: Ja, ja, om man säger att…Jag vill ju påstå att det var kompetensutveckling varenda dag sedan jag började med det här kan jag säga, i stort sett. Ja, faktiskt.

Julia Peralta: Men sedan plockades det in också, nya människor som…

Björn Lundkvist: Ja, såklart att det kom in nyutbildade och så vidare ja.

Björn Lundkvist: Och då började det ju komma universitetskurser, man hade gått alltså och läst i alla fall lite i, ADB, parallellt i en Fil. Kand. eller något sådant där då också. Så det kom in sådana personer också.

Julia Peralta: Eftersom det växte ändå i liksom personalantal och sådant, ja. Berätta lite grand om, alltså, du som nyutbildad så var det rakt ut i arbetslivet och sedan så har du varit kvar med de här frågorna. Kommer du ihåg hur tekniken, hur man, vad man, sade om tekniken, vad man tyckte om tekniken, för det var ändå, när du kommer ut som nyutbildad så var det ju ändå ganska, vad säger man, en rätt så ny företeelse.

Björn Lundkvist: Jo, det var det ju. IT eller ADB eller vad nu hette på den tiden var ju inte speciellt spritt. Att jag hade hoppat på det här var ju via att jag hörde talas om det. Det lät spännande, ungefär som att, ja, jo, det var vi, vi var ju en ganska explosiv skara förresten. Jag kommer ihåg vi som satt och systemprogrammerade hade ju möten också i Mellansverige, DOS-guidemöten och sådana här saker. Vi träffades och då var det ju samma, tjugo trettio människor varje gång från olika företag och så här, och erfarenhets… tillsammans då med IBM, för IBM var ju väldigt dominerande på den här sidan då, datorer och sådant då. Och då kände man ju alla i stort sett, nästan, i alla fall halva Sverige som jobbade med det här, så att säga, men sedan så vart ju det här större och större och större. Det växte och växte så att säga, då när man hade de här träffarna och sådant, vad var det du tänkte på förresten? jag skulle vinkla in det, nu kommer jag inte på riktigt.

Julia Peralta: Tekniken, vad, hur togs den emot i samhället, vad var motståndet?

Björn Lundkvist: Ja, i samhället ja, så att säga, självklart var det väl alltid en liten rädsla, det här med bildskärmar var ju lite trickigt alltså, det var ju då. Då kom ju det här när man skulle ställa ut bildskärmar i verksamheten, så kom ju det här med allergier kom ju upp väldigt mycket, var man känslig, strålning, alltså, indirekt kom upp sådana saker, att företaget ville att vi skulle sitta och jobba med det här, att ge då äldre personer som oftast var lite mer konservativa eller hade det svårare att acceptera det här, hade ju oftast lite mer negativa tankar kring det här, men alltså, jag kommer ju ihåg att vi, när vi väl hade fått vårt första bildskärmsystem igång mer eller mindre så åkte vi ju runt på kommunerna och bar med oss då, de här stora, jättetunga bildskärmarna. De såg ju ut som ET ungefär,

var gjorda med riktiga katodstråle-rör? Vi visade upp skärmarna för att vi skulle sälja nya system på kommunerna som vi hade som kunder, de här idéerna om nya system Det var ju lite roligt att åka runt till Arboga och Surahammar och så här. Kommunalråden var med och tittade , för det var ju något helt nytt då så att säga. jag tror inte att det var ett jätteproblem alltså. Det är klart att det ifrågasattes väl allting, men det var ju en effektivisering man såg då, man kunde slippa det här med att stansa in grejer, det var ju den effekten, du kunde göra en direktuppdatering äntligen, så det är väl ett väldigt stort steg från att alltså köra satsvis uppdateringar till att göra direktuppdateringar och se resultatet direkt.

Julia Peralta: Det har varit en effektiviseringsteknik hela tiden…

Björn Lundkvist: Ja, alltså, ibland ifrågasätter man ju, har jag ju hört till och med nu, alltså, effektiviserade IT någonting? och det kan man ju alltid diskutera, men det som, det har ju möjliggjort betydligt komplexare regelverk, och komplexare processer överhuvudtaget då. Så det är klart att det effektiviserar en del och kvalitetsökning och allt möjligt sådant. Det gör det, man hade ju inte varit i, kanske både på gott ont, man kanske inte hade gjort så krångliga regler heller om man inte haft möjlighet att göra det.

Julia Peralta: Nej. Jag tänkte på det här med arbete, det var väl lite rädsla så där för att folk skulle bli av med sina jobb och sådant, var det inte så?

Björn Lundkvist: Jo men, det stämmer. Den här, den aspekten hade vi ofta när vi pratade om till exempel barnomsorgsköer vi skulle sälja, lite senare så, i historien, inte när vi började göra de här, utan det kom lite senare då, så var det ju så att, ja, men, ”vi vill ju inte”. Vi sade ibland argumentet, vi kan spara så här många personer om ni har barnomsorgskön som ett IT-system i stället för att ni har ert kortregister för det var ju den konkurrens man hade om manuella rutiner då. Nej, det var inte intressant, sade man faktiskt. Nej men, det var faktiskt så, det var inte intressant därför att det var en, 60-tal kanske det inte var, men säg 70-talet, 80-talet, då expanderade ju kommunen, vad, hade ju jättemycket skatteintäkter. Det var inga problem, man bara växte och växte och då fanns ju inget incitament att spara folk riktigt, tyvärr, vilket man då skulle ha gjort i dessa goda tider i stället för att sedan komma och spara när det var sämre tider. Man var ju liksom lite feltänkt där, men, det märkte vi mycket. Det var inte lätt att sälja effektivisering på en kommun, faktiskt. Man köpte inte det argumentet på samma sätt då som jag tror att ett privat företag skulle göra.

Julia Peralta: Andra saker som, det var mest positivt bemötande?

Björn Lundkvist: Ja, jag tycker inte att vi hade några negativa bemötande. Nej, det tror jag inte. Det var möjligtvis, vet att de hade något kvalitetsproblem som skulle kunna vara negativt så att säga för när man börjar ha saker online. Jo, det kan jag säga, nu kommer jag ihåg en annan historia som var, det var alltså att när vi, ju mer system vi hade så att säga tillgängliga online, när man började bli beroende av att de här bildskärmarna faktiskt skall fungera. När jag vill titta på min barnomsorgskö eller mina hyreslägenheter eller mina elräkningar eller vad det nu var för någonting, så kom det ju upp krav på att, ja men, nu står systemet still, det går inte. Så vi kom faktiskt till en situation någon gång här på Kommundata Västeråstiden att, nej, vi har för mycket otillgänglig tid. Det är för mycket strul, vad gör vi åt det, och då kom ju det här att överhuvudtaget börja mäta tillgängligheten, alltså. Det hade man inte gjort, i alla fall inte där. Man hade inte funderat riktigt på det, men man började få klagomål, vad gör vi då, ja, då börjar vi ju mäta, skaffa

fakta. Vi började alltså överhuvudtaget det här med Help Desk, alltså att vi samlar upp störningar, vi tittar vad de berodde på, alltså, fick en systematik i att överhuvudtaget kontrollera, mäta saker, hålla koll på avvikelser som vi kallade för det, eller störningar och se vad vi skall göra åt det, på ett mera systematiskt sätt. Det här fick vi lite hjälp med från IBM för vi hade nog själva inte riktigt haft de tankarna från början då, utan det kom då alltså en kille från IBM och började berätta och diskutera så att vi anammade ju det där så att säga och då ökade tillgängligheten rätt rejält då så att säga, nu kommer jag inte ihåg siffrorna exakt vad, men, säg att de var någonstans under, strax över 90 så vi hamnade på 96, 98 procents tillgänglighet som man tyckte var rätt så hyfsat då. Det var för att mera, sytematiskt jobba med problem och följa upp och mäta och veta saker.

Julia Peralta: Utvärdera?

Björn Lundkvist: Ja, det var ju liksom en, alltså, så hela den här branschen har ju varit lite, ja, det var ju nya saker hela tiden. Man har ju inte hittat etablerade arbetssätt, kanske, utan det har blivit mer improvisation.

Julia Peralta: Fanns det några grupper av medarbetare, framför allt de som jobbade, tjänstemännen, de som jobbade ute i kommunerna som fick mer, möta tekniken praktiskt, i sin vardag, fanns det några i personalen som var mer negativa än andra eller, vilka var det som var gladast om man säger så?

Björn Lundkvist: Ja, måste tänka efter lite grand om jag direkt mötte några sådana, alltså. Jag har inte belägg för det här men jag kan tänka mig att socialarbetare var mycket mer skeptiska att föra sina journaler och sina hemliga dokument alltså, i datorn. Det kan jag ju tänka mig eftersom det är sekretessbelagd information på olika sätt, men det gjorde man ju så småningom då, annars så vet jag inte. Jag tror det var mer individuellt, jag tror inte det var någon sådan här gruppnegativ sak. Jag tror det var mer individuellt hur man uppfattade det, om man kunde lära sig att acceptera att jobba, förstå det här arbetssättet, mer på det här sättet faktiskt. Men det var ju, just det här med strålning och narig hud och allt, det röda. Det var ju väldigt vanligt och det diskuterades ju mycket. Jodå förresten, nu kommer jag ihåg en annan variant, för de här bildskärmarna då som fanns så kom det ju ut diverse filter man skulle sätta framför, oh ja, många olika varianter Det såldes allt möjligt då, i form av rutnät, i form av ett nät, det såldes en film som man satte framför och allt möjligt sådant. Det använde vi också den gången, en del, alltså, reflexer kunde du ju ta bort också, men också att det skulle ta bort lite grand av, kanske, någon magnetstrålning eller, strålkällor så att säga från en skyddskärm. Men sådana saker som att man skall jorda kontakter som hem-PC, det var ju liksom, jag vet inte om man kände till det då vad, men det vet jag ju nu då att om man har en jordad kontakt i stället för en vanlig kontakt till en bildskärm, en sådan här stråleskärm så är strålningen tio gånger mer om man kör icke jordat, ja, alltså. Jag tror inte folk visste det för Hem-PC i början när man hade sådana skärmar vad, men så är det. Så det finns ju mycket sådana där fakta som har kommit fram alltså, men det var väl en rädsla då för det här med strålning och sådant då, att det störde. Så det togs ju fram på alla möjliga sätt, sådana där skärmfilter, köptes ju, skärmrengöring och allt möjligt som fanns också, sådana som sålde. Ja.

Julia Peralta: Hur var det med integritetsfrågorna, du var inne på det lite där med möjligtvis att socialarbetare, tyckte det var känsligt att hålla på att jobba på det sättet, men, diskuterades någonsin i sådan omfattning så att…

Björn Lundkvist: Om man kom åt, var och en, sina grejer menar du eller något sådant där behörighetsstyrning och sådant?

Julia Peralta: Ja, om man pratar om individen som, [hörs inte vad som sägs] känslig information, alla skall ha tillgång till det, det är ju lätt att, komma åt, alltså, säkerhetsaspekter.

Björn Lundkvist: Det var inte så, alltså. Det jag kan minnas var det inte så mycket diskussion om det för att det kom ju ändå någon form av inloggningssystem och behörighetsstyrning till de här, i alla fall till sociala system ,invånarregister och sådant som inte alla skulle få komma åt det, så det fanns ju då så att säga.

Julia Peralta: Men det, det kom av någon anledning, det fanns väl någon anledning, man tyckte det var viktigt att…

Björn Lundkvist: Ja, alltså, ju större, det var ju också så här när systemen växte, alltså i komplexitet eller vart så kallade, från DOS-system till MVS och så vidare så kom det ju andra typer av behörighetssystem, integrerade så att säga, tillsammans med operativsystemet. Det fanns ju något som hette RACF till exempel i MVS då som det heter, operativsystemetet. Det finns Top Secret som det hette, ett annat konkurrerande system då. Sådana behörighetssystem kom ju till, som kanske var bra, mycket bättre än de vi har kanske på de här små maskinerna idag till och med fortfarande, skulle jag nog vilja säga, för de hade ju koll på allting. Idag har du massor med servrar vad, här var det en server, allting gick i då. Där styrde man, jag hade ju hand om en sådan grupp när jag jobbade som säkerhetschef bland annat då, som jobbade med just det här med behörighetsstyrningen då på Kommundatasidan.

Julia Peralta: Något annat som du kommer ihåg, om just när det gäller tekniken och liksom, den samhälleliga, för du var ju mitt i?

Björn Lundkvist: Ja alltså, det är ju så mycket saker som har hänt som jag måste fundera på. Men man jobbade ju med olika saker, bland annat listor var ju en bit som man skulle försöka eliminera ett tag, åtminstone vi i Västerås skaffade ju någon produkt som gjorde så att, i stället för att jag skrev ut allting, när det fanns terminaler, så lade jag den här listan på en, typ databas som var tillgänglig för den som ville ha den, så kunde man gå in och titta på sista sidan som man ofta ville se bara och sådana här saker för att slippa skriva ut saker. Det fanns sådana produkter, det tycker jag är lite konstigt att det fortfarande inte finns, det borde finnas nu också för att det vore ju rätt bra. Ja, men alltså, i den här världen också, har vi frågat efter det då vad, men det, och det här är ju ändå 25 år sedan tänkte jag säga, 20 år sedan nästan. Man, så det var en utveckling då att slippa skicka ut en massa listor på det sättet ändå då. Man skriver ju, fortfarande skriver man ju lite grejer då. Ja, vad är det mer som kunde vara teknikutveckling, ja, det kom ju färgskärmar så småningom då vart det ju en sådan här riktig, cirkus då, för då skulle börja använda alla färger som fanns för att det skulle se riktigt bra ut då. Det var ju en sådan här omogenhet då. Det är ungefär som att bygga en Power Pointbild, att man gör ju inte alla jädra effekter och sådant på en gång och så där utan då, då blir det ju bara kaos i informationsvärlden så att säga, men det var ju så i början. Det fanns alla färger, skulle man nästan använda alla färger för att bygga upp bilden då, inte liksom, vara aktsam och standardisera. Ja, vad fanns det mera. Jo, en bit som kom upp, det var ju det här med meddelandehantering, ja. Det, vi köpte ett system som hette MEMO från Volvo, som det första mailsystemet som användes.

Julia Peralta: Just det.

Björn Lundkvist: Det var ju rätt intressant. De började jobba med det då, där finns det ju också kalender, det finns möjlighet att ha påminnelser och lite sådana här saker också.

Julia Peralta: Jobbade ni med det internt?.

Björn Lundkvist: Ja, då jobbade man med det i huvudsak internt, inte så att man gick ut och sålde det som system till andra faktiskt. Det var ju mera det interna, som idag då, utvecklingen idag är ju, mailsystemet kanske det som folk jobbar i huvudsak med nästan.

Julia Peralta: Just det.

Björn Lundkvist: Ja, jag tror det är det mest vitala system vi har alltså.

Julia Peralta: Sedan, om vi går tillbaka till den här tiden då Kommundata köper den kommunala datacentralen i Västerås, vilket sker i slutet av 80-talet, eller?

Björn Lundkvist: Jag skulle tro att det var någon gång, -85, -86 skulle jag tippa för jag tror det var då man i samband, man så att säga, han som var datachef då, säkert 64 år gammal eller någonting i det läget, tvingades, fick ju inte bli VD för det nya bolaget, utan där så kanske man skall vara lite försiktig med vad man säger nu då. Västerås kommun hade ju en person som var drätselchef eller drätselkamrer som man pushade in där helt enkelt, så var det, Karl-Erik Andersson, som vart VD i stället så Persson, Sven-Olov Persson fick inte det förtroendet fast han datachef innan, så att säga. Så han var ju rätt knäckt ett tag där, vet jag.

Julia Peralta: Hur blev det här mötet med Kommundata? Jag menar Västerås hade ju fått vara självständigt då, köra sitt eget race länge.

Björn Lundkvist: … Ja, på egen hand. Jag tolkar det ungefär som här att, jo, nu kommer jag ihåg lite grand bakgrunden också. Vi höll på och skulle utveckla ett nytt eldebiteringssystem som hade ett namn som jag inte komma på just nu då. Och det där drog iväg många miljoner alltså, det var mycket pengar på den tiden, i utvecklingskostnad, och det vart inte klart inom den budget. Då insåg Västerås kommun att, som var ensam finansiär då, för det gick till som så att, här finansierade kommunen själv all utveckling och sedan tog man in kostnaden successivt när man sålde det här då. Så att man hade ingen garanterad intäkt för det här, och då när det här elsystemet drog iväg i tid, ja, då såg man att det här är inte hållbart. Det är för dyrt för oss att sitta och satsa på, i alla fall med det sättet man jobbade eftersom man inte tog in de andra användarna som medfinansiärer från början.

Julia Peralta: Just det, för utvecklingen.

Björn Lundkvist: Ja. Så därför så tror jag att det vart så att man insåg, nej, vi skall inte ha det här i egen regi, stora Kommundata finns ju, då kan väl de få gå in och så köpte de in sig så att det vart Kommundata Västerås AB då, med 53 procent ägt utav Kommundata och 47 då av Västerås kommun fortfarande.

Julia Peralta: Ok, men då var det kommunen som bjöd in Kommundata, eller hade Kommundata varit på?

Björn Lundkvist: Nej, det vet jag inte riktigt…hur det politiska spelet var där, men, det kan ju faktiskt ha varit via, alltså, på en högre nivå, kan jag mycket väl tänka mig att det var så. Men sammanföljt så var det här då det officiella motivet, om man säger så.

Julia Peralta: Men då, då kommer Kommundata och, det innebar ytterliggare förändringar, alltså, kan tänka mig, personalfrågor…?

Björn Lundkvist: Ja, först vart det ju då att det vart en VD och det vart ett aktiebolag och det skall liksom vara resultat och så vidare, ja, vilket blir ju självklart lite annorlunda. Nu var det ju inte något som var börsnoterat utan det var ju bara internt men ändå, resultat måste vi ändå ge, positivt. Den VD vi hade då som hette Karl-Erik Andersson som kom från kommunen, han var ju, så att säga, en väldigt frisk fläkt, men han var nog lite för frisk för han satsade väldigt hårt och han började satsa på en marknadsavdelning, man anställde marknadschef och man anställde marknadsassistenter och man byggde upp alla möjliga säljkanaler, och, nu kommer jag inte ihåg exakt antalet personer, men, jag vet att omsättningen var 45 miljoner då, i alla fall, totalt. Vi, efter några år, gick back, om vi sade att omsättningen var 45 och gick back fem eller sex miljoner så var det ganska mycket back då, och det här berodde troligtvis på att man hade satsat på för mycket folk men han hade ju inte fått intäkterna att komma i takt med kostnaderna. Det där straffade sig så att Karl-Erik fick helt enkelt avgå. Då kom stora Kommundatadirektören in som hette, vad hette han nu då, som då var chef, ja, kommer jag inte heller ihåg då, men han i alla fall avsatte helt enkelt Karl-Erik och så satte han in sin rookie som hette, Göran Rotzius som VD ett tag. Han gick in då och skulle liksom rädda myndigheten då, sanera och få ordning på det hela, eller myndigheten säger jag, bolaget, och då vände ju den här utvecklingen, jag vet inte exakt vad som hände, om han sparkade folk eller var helt enkelt så att nu börjar man få in intäkter på saker så att säga, och, jag tror faktiskt man gjorde sig av med marknadschefen också. Det gjorde man faktiskt, det stämmer, efter ett tag, ja, eller om han gick frivilligt. Han fick inte samma frihet, han hade haft frihet väldigt mycket så ja, så då fick man det här på fötter igen då. Och där, så småningom så slutade Göran Rotzius och gick till, jag vet inte varför han gick, men han, han hade nog räknat med tror jag, att han skulle få en språngbräda av det här, tillbaka in i moderbolaget, men när han inte fick det direkt så gick han till ett head huntingföretag, vet jag, och jag tror fortfarande att han är något på den sidan, jag tycker till och med att jag hört namnet någon gång för inte så länge sedan. Och då fick vi då, vilken fick vi då som ansvarig, för oss, …, jag tror det kom någon från Stockholm som tog över efter där ja, det stämmer, det var någon av regioncheferna, för Kommundata hade då, regionaliserat, så att man hade alltså många regioner. Man hade så att säga, säljorganisationer, regionaliserad, så var det ja, och dessutom hade man då regionaliserat många driftcentraler så det fanns i Borås och det fanns på alla möjliga ställen. Det här hade ju just Olausson drivit ja, regionaliseringen, att regionerna som hörde till säljorganisationen inom Kommundata, de skulle också ha en drift, själva, regionalt, och det där visade sig att det var alldeles för dyrt till slut, men det, det kördes ut rätt många system ett tag, och sedan så fick man lov att backa på det. Så att då, det var då också Västerås kom i sin brytfas, så att säga, att det skulle dras in för då centraliserade man driften.

Julia Peralta: Ja, just det, men så länge det var sådana här regionaliseringar, kan jag tänka mig, fick Västerås fortsätta lite grand som det hade varit?

Björn Lundkvist: Ja, så länge det gick bra, det gick bra, men, samtidigt så fanns ju problematiken att vi sålde ett barnomsorgssystem, vi sålde ett ekonomisystem och vi sålde alla möjliga system som konkurrerade med moderbolagets system och det är klart, långsiktigt, ekonomiskt, det kanske inte det är helt hållbart, så den konkurrensen fanns ju också så att säga, visserligen gick inte vi ut i hela Sverige. Men jag tror att den som var marknadschef försökte göra det, alltså, expandera då, det var ju klart att det ses ju inte med så blida ögon då från den som är huvudägare, det var nog inte synkat riktigt. Så var det nog.

Julia Peralta: …, sedan, för att återgå då till, för att till, …, bara avsluta med det här med Kommundata. Fanns det några, kan du se idag några fördelar eller nackdelar med att Kommundata kom in?

Björn Lundkvist: Alltså nackdelen var väl helt enkelt så att då, att man kunde ju lägga ned verksamheten, alltså. Man var ju majoritetsägare och styrde och ställde och Västerås kommun var ju minoritetsägare, och kunde inte protestera, men samtidigt så hade man väl sett att förlusterna i det här bolaget inte var så trevliga att ta. Det fick man eventuellt ta som ägartillskott om man skulle fortsätta att driva det här med förlust, så man kände ju risken i det också, kanske ville bli av med den risken, och såg väl troligtvis att många andra kommuner köpte sina tjänster från stora Kommundata, inget problem då så att säga.

Julia Peralta: Nej, just. Och de började göra det successivt?

Björn Lundkvist: Ja, man gjorde ju det successivt vad. Men sedan så, ganska, hur snabbt man sedan började bygga upp sin egen verksamhet, det är jag lite osäker på för att den drift vi hade flyttades ju över till Stockholm. Det fanns ju liksom en plan. Vi höll ju på med de planerna så att säga, så att, under ett tag kanske man körde kvar hos Kommundata Västerås, specifika system så att säga, men det höll ju inte i längden att göra så, utan då standardiserar man ju mer och mer. Det var ju så att Kommundata hade ju då till exempel, i Skellefteå gjorde man alla sociala system och i Älvsjö gjorde man lön och ekonomisystem och så vidare. Man hade ju delat upp det här lite grand, så att de systemen kom ju också. Sedan kom ju den här trenden, så att säga, som slog ut det här, där man alltså från driftens sida körde med stordatorer, både Unisys och IBM, medan man från utvecklingens sida började jobba mot mindre maskiner, AS 400. Det var allt möjligt sådant för att kunna sälja systemen på minidatorer, och det här hade väl inte riktigt synkats ihop då. Sedan så när man sålde det här så sade man att köp en sådan här maskin och så köp en maskin från IBM av den här storleken så säljer vi en applikation som inte kostar så mycket. Det där var väl inte helt företagsoptimalt så att säga för inom Kommundata, för det var två konkurrerande verksamheter, jag själv jobbade ju så småningom på det som hette riksdata, eller driften, så småningom vad, medan de här andra utvecklingsavdelningarna, de var för sig och vad resultatet blev, det var ju alltså att man köpte en liten maskin för att köra barnomsorg eller vad det nu var man körde, lön eller något sådant, ekonomi. Den maskinen, den höll inte i mer än ett år kanske, och så köpte man en och så skrev man av den på sju år för det trodde man skulle hålla länge. Sedan så betalade man då för det här systemet då som var ganska låg siffra pengar och totalt sett så såg det där ut att vara jättebra ekonomi för kommunen, men det visade sig ju att det där systemet, det fick de köpa dubbelt så stort efter ett år. Så det vart ju dyrt. Andra effekter var ju att vi på Kommundata i Älvsjö så hade vi ju tillgänglighetssiffror som låg någonstans på 99,6, 99,8 procent till, 55 000 terminalkunder i Sverige, ja, var ungefär den storleksordningen. Det kunde man ju inte konkurrera då med lokala maskiner, men det brydde man sig inte om,

så att, det här var liksom också ett fenomen, om jag får klappa på min maskin då kan jag tåla sämre tillgänglighet än om den står någonstans där jag inte ser. En utveckling också som alltså styrde det här mot de här regionala systemen, mot PC-lösningar överhuvudtaget, var ju att Telia, eller Televerket, vad de nu hette på den tiden, tog så hiskeligt mycket betalt för kommunikationen. Det var ju en väldigt styrande faktor som styrde mot de här lokala systemen, hade man inte gjort det, alltså, med facit i hand, och med det jag ser idag av utvecklingen, om Citrix och terminaler och allt möjligt sådant, så kan man ju tycka att den här utvecklingen kanske har varit väldigt fel, som har varit. Däremot har det varit väldigt mycket lärpengar, det har, man har ju så att säga, kunskapsspridningarna har ju skett via PC eller de här minidatorerna, men däremot är jag inte alls säker på att det var speciellt effektivt, i alla lägen. Kvalitetsmässigt, börjar man ju att komma ifatt det vi hade då för 20 år sedan, men man är ju inte där än, ens, faktiskt. Vilket ju är lite konstigt, men de här finns ju kvar, de här stora, Main banker och andra har ju det, fortfarande.

Julia Peralta: Ja, ja. Intressant.

Björn Lundkvist: Alltså. Det är ju så här, men utveckling är inte alltid det mest optimala, utan det är ju känslor i utveckling, det är tyckande, eller jag vill ha kontroll själv och det, ja, det är mycket sådant. Och sedan just det här att kommunikation var så dyrt. Nu, idag börjar det ju bli billigt igen, eller med internet överhuvudtaget så kostar det, i princip, ingenting om man nu kan lite på internetförbindelserna då. Men det var ju sådana här fenomen som jag själv, vet jag, när vi började jobba med system 36 i Västerås, alltså, de som jobbade med fastighetssystem, hyresdebiteringar och sådana system, där var det ju ett tryck på att man ville ha då ett mindre system så, och då vet jag ju att man ville köra då. Jag trodde ju själv inte på dem alls, men det vart ju så att det, vi började utveckla även småsystem för hyror och så vidare, även bokföring så småningom på system 36 som sedan blev system 38 sedan så vart det AS 400 då ungefär för den utvecklingen, det var då. Det trodde inte jag ett dugg på men där hade jag ju fel. Det visade sig ju att det ändå vart ganska mycket gjort så här så att säga, men, fortfarande kan man ju säga att det inte är helt säkert att det var rätt men det spelar ingen roll, men det vart det i alla fall, och det vart ju som flera av dem som jobbade med systemen, de bröt sig ut och bildade ett eget bolag till exempel, vet jag, Å-data Västerås. Det var alltså, fyra, fem personer, gamla Kommundata, som jag tror fortfarande har det där bolaget. De har nischat in sig då på fastighetsbolag och lite sådana här, verksamhets-, och lite bokföringssystem. Sedan kom ju det här med Internet också. Och det har jag ju också varit så här skeptisk till, trott, det kan ju aldrig hålla, ingen har ansvar för kvalitén, det kan ju aldrig fungera. Nej, och det är, idag är det frågan om det gör det, om vi säger, 90 procent av allting i trafiken är spam och annat så, alltså, då är ju det liksom på väg att bli kaos. Vi har ju jätteproblem, som alla andra har, med just spamhantering.

Julia Peralta: Ja, det är ett stort problem.

Björn Lundkvist: Ja, det är ju det. Jag trodde ju att det skulle bli som, jag förutspådde för några år sedan att man skulle så att säga, etablera kommunikation med säkra godkända parter bara och däremellan körde vi, så att säga, då, pratade med mail då och allt möjligt men, ja, men det kommer hända någon utveckling så småningom, måste ju göra det. Det här är ju inte bra i alla fall. Sedan är ju internet, jag menar eftersom det är allmänt tillgängligt ute så här, det är ju en säkerhetsrisk i sig bara. Och säkerheten är ju, så att säga, aldrig hundraprocentig, kommer ju aldrig någonsin att bli det.

Julia Peralta: Nej. För att återgå till dig då, vad hände med dig när Kommundata köpte datacentralen i Västerås?

Björn Lundkvist: Ja, det var nog i det läget som jag förutom att vara teknikchef, blev driftchef. Jag tror nästan att det var det läget, det var, Stig Larsson fick kliva till åt sidan, har jag en känsla av, har för mig att det var så, alltså. Han var ju gammal hålkortsman och hade väl lite svårt att hänga med i tekniken alltså. Han var ju helt beroende av den kunskapen vi hade på tekniksidan när det gällde att köpa maskiner och sådana här grejer. Ja, apropå att köpa maskiner där har jag ju lite roliga historier också. Ett fenomen som definitivt är intressant, det är ju så att IBM hyrde ju ut sina maskiner. I början, då betalade vi ju bara för hårdvaran och så fick vi programvarorna gratis. Och det fenomenet vart ju så att så småningom så såg man ju att det här håller ju inte, så började man ta betalt för programvaran, operativsystem, databaser och allt det här då. Så började man ta betalt och det började ju skära sig att det blev dyrare med programvaran och hårdvaran, så småningom då. Så det är ett fenomen som har skett hela tiden, så att säga. Idag skulle man ju nästan kunna säga att de skulle kunna ha skänkt efter hårdvaran och bara tagit betalt för programvaran, men så vart ju inte konkurrenssituationen. Men, det var en bit i det hela, och just det här att hyra sin dator, det var ju rätt dyra investeringar ändock då på den tiden, så kom ju det här fenomenet med leasing. Och där kom det ju riktigt kluriga människor som gick ut och talade om för oss att om du leasar den här datorn, i stället för att betala 200 000 i månaden i hyra så kan du leasa den här av oss för 100 000 i månaden, ungefär de pengarna. Ja, jättebra tyckte ju alla så klart, även vi, och gick på det där, men de talade ju inte om riktigt att efter 36 månader när du har haft den där då i leasing så har du ett restvärde på så här många procent och lämnar du tillbaks den så att säga så måste du garantera restvärdet eller får igen det eller någonting sådant här. Ja, så det här var ju egentligen en stor bluff eller så var vi för dumma, men jag tror att vi var ganska blåögda. Jag tror generellt var man rätt blåögd för det visade sig ju då, sedan efter, jaha, efter ett och ett halvt år så hade vi växt ur den där maskinen, eller två år, då var ju också avskrivningen av den här maskinen väldigt låg. Då är det ju mest ränta i början, leasing är ränta och amortering och i början är det ju nästan bara ränta, då var det ju inte speciellt mycket avskrivet. Då satt du fast i ett avtal som du måste göra någonting åt. Vad gör man då, jo, då tar man och skaffar den nya prylen och så lägger man på beloppet som vart eventuellt skillnaden på den nyare och så kör du vidare med något leasing. Det där tycker jag var rena humbugen, ärligt talat alltså, det var de som vart jätterika på det här i början. Många i ICS och vad hette, de här leasingföretagen, kom i fina bilar och var riktigt flådiga. Det var en läxa, det har man lärt sig en del av, kan jag säga, men det gäller ju fortfarande, det här med leasing att man måste veta vad man gör och man måste veta verkligen, men det förstod man inte, man bara jublade, ok, det blir billigare nu då. Så var det med det. Sedan var det andra fenomen också så att säga, det började komma in så kallade PCM-märken, plug kompatibla märken mot IBM då, för IBM var ju ganska dominant, hade någonstans, 90 procent av marknaden på stordatorer och så här. Och vi bland annat tittade ju på flera sådana här. Vid något tillfälle hade jag på gång någonting som hette Comparex. Det fanns ju Hitachi, det fanns Comparex, det fanns några stora märken som gjorde så kallade plug kompatibla maskiner som då skulle vara lika som IBM men köra med IBM operativsystem då för det var ju ändå en förutsättning att man skulle göra då för de kunde man köpa separat. Och, jag vet ju att vi förhandlade oss till en väldigt bra lösning då en gång, där vi skulle betala för utnyttjad mips, alltså, mips mätte man ju kapaciteten, miljoninstruktioner per sekund står mips för, ja, det var ju så man mätte så att säga då kapaciteten på de här stordatorerna. Då så hade jag någon sådan här sju mips-maskin på gång då som vi skulle eller 10 eller vad det var, vi sade det. Då var det ju så att jag, vi hade ett jättebra avtal där vi sade, vi vet inte utvecklingen hur mycket mips vi utnyttjar, ja men vi

är så snälla så ni får betala efter utnyttjad mips, inte för att det finns tio mips, nyttjar ni två betalar ni för dem, nyttjar ni sex betalar ni för det. Det vart ju jättebra för då fick man ju liksom det vi behövde för tillfället så att säga.

Julia Peralta: Och det var bra.

Björn Lundkvist: Det visade sig så här, förstår du, att den affären som jag ville göra, det fick IBM nys om då, vad gör de då, jo, då går de förbi mig, förste VD, hjälper inte det så går de till kommunalråd och allt möjligt och talar om för dem att den där Björn Lundkvist, han begriper ingenting, det här är en idiotisk grej, det här skall ni inte göra, så jag vart förbjuden att göra den affären alltså. Jo, Säkert.

Julia Peralta: Och blev inkompetensförklarad?

Björn Lundkvist: Ja, alltså, direkt alltså, men alltså man nobbade att få göra den affären.

Julia Peralta: ”Du visste inte vad du gjorde”?

Björn Lundkvist: Nej, alltså det, man gick in med väldig höjdare på IBM, på höjdarnivå, kommunalrådsnivå, så gjorde man då. Inte trevligt kan jag säga.

Julia Peralta: Nej, nej, det kan jag förstå. Att det inte var…

Björn Lundkvist: Så det är mycket man har varit med om under resans gång.

Julia Peralta: Ja, ja, ingen bra känsla. Men, igen, vi går tillbaka till dig. Det var då i samband med, du var då driftschef, troligtvis -85 till -90 var du det?

Björn Lundkvist: Ja, ungefär där, ja.

Julia Peralta: Och det är ungefär där som Kommundata träder in?

Björn Lundkvist: Ja, precis.

Julia Peralta: Och sedan blev du då, säkerhetschef.

Björn Lundkvist: Ja, sedan avvecklades det ju, verksamheten i Västerås och då fick jag valet att, så att säga, som några, som Leif Lindborg som jag vet att du skall träffa honom, i alla fall, han fick ju valet att få avgångsvederlag då, sluta. Jag ville ju inte sluta med tanke på att jag ville ju fortsätta jobba så jag vart erbjuden jobb i Stockholm, på Riksdata som säkerhetschef till att börja med. Så jag började på, Gunnar Karlström hette han jag sökte namnet på förresten, han som var chef då, han är en av veteranerna också inom Kommundata.

Julia Peralta: Gunnar Karlström.

Björn Lundkvist: Karlström ja, jag har faktiskt sett honom i Huddinge där min dotter bor så att jag vet att han finns kvar. Han var en av de här som verkligen var med från början inom Kommundata. Men i alla fall, så, då så fick jag ju det jobbet och då tog jag det jobbet och så satt jag kvar i Västerås ett tag, hade kontoret kvar i Västerås, men pendlade till Stockholm väldigt mycket då och jobbade med säkerhetsfrågor då, alltså, och

byggde upp då säkerheten ordentligt på den verksamheten. Så vi var väl en 400 pers eller någonting, skulle jag tippa på, och det fanns verksamhet i Skellefteå och det fanns i Älvsjö och det fanns i Växjö och det fanns i Lund. Då satt jag också i ledningsgruppen för, för Enato-produktion som det varit så småningom, då hette det Riksdata eller någonting då i början. Vad hände mer där då, jag jobbade ju mycket med säkerhet. Sedan kom vi in med kvalité och då började jag då att, ja, lärde mig lite grand om ISO 9000 och så vidare. Så jag fick dra ansvaret för att certifiera för hela Kommundata. Jo, så här var det, nu kommer jag ihåg. Resan var sådan ja, att Kommundata som helhet, började titta på ISO 9000 certifiera verksamheten, och det var flera personer bland annat som jobbade med det. Det har jag faktiskt en, något som heter kvalitetsresan eller någonting sådant där, som skrevs lite grand om det där då, men, i den finns ju lite historik om det, men i alla fall, så var det meningen då att Kommundata skulle certifiera sig som verksamhet och det var personer som hette, ja, vad hette de nu då. Det står säkert där [pekar informationsmaterial] på vilka som höll i det här, det var några stycken, men jag var med i en grupp som drev det här då och hela Kommundatanivå. Och vad som hände var sedan att, Stefan Olofsson som var en av dem, som var vice VD då, slutade och tog lite mindre fart och så här. Så att det vart ingen certifiering av hela Kommundata men, på driftsidan så tyckte ju då min chef då, att vi borde fortsätta det här då så jag fick mandat att driva det här så att vi körde den här vidare själva och certifierade, alltså driften. Så det, det har jag gjort, suttit som ansvarig för och byggt upp en kvalitetsorganisation och utbildat kvalitetsrevisorer och allt möjligt sådant. Så då vart jag kvalitetschef också. Ja, så var jag säkerhetschef och kvalitetschef och så fick jag ansvar för internt IT också inom det här, riksdata. Så då jobbade jag ju lite med miljöfrågor, höll på med miljöpolicy och sådana här grejer också. Och det där var vi på väg och hade lite grand, jag och Bengt Leandersson från Lund var det som jobbade lite mer med miljöfrågor då, hade lite miljöpolicyförslag till ledningen inom hela Enator, som det hette på slutet då, eller ja, Kommundata då, men, ja, Kommundata hette ju, det hette ju Dialog, det hette Celsius Informationssystem och det har hetat allt möjligt så att säga på vägen då. Men där hann jag sluta innan jag liksom, hann fullfölja det då så att säga, så att det var lite diversegrejer som jag höll på med.

Julia Peralta: Innan du gick över till energimyndigheten?

Björn Lundkvist: Ja, för då, jag fick ju inte sitta kvar i Västerås heller, efter ett tag, utan jag skulle alltid åka till Älvsjö, vart det. Efter några år, fyra år, sista fyra åren så hade jag inte någon arbetsplats i Västerås, så då tröttande jag väl lite grand på att pendla så började jag söka andra jobb och då fick jag jobbet här då, när energimyndigheten bildades ju -98. Sedan så flyttade man hit [till Eskilstuna] i september -98, så jag började i augusti -98, satt jag i Liljeholmen en och en halv månad innan jag flyttade hit. Så på den resan är det då, så att säga.

Julia Peralta: Några avslutande frågor om din utbildning. Du hade då en utbildning när du kom in, när du började, men sedan så har du byggt på, det läser jag också här i ditt CV. Det är en hel del ADB-utbildningar. Fanns det några, jag tänker mig att ADB-tekniken hänger ju väldigt mycket ihop med rationaliseringstänkande, fick du några kurser i liksom, vad det var för någonting, rationaliseringsläran?

Björn Lundkvist: Nej, det, det, alltså, nej, inte alls…

Julia Peralta: … det pratades inte om.

Björn Lundkvist: Nej.

Julia Peralta: Nej. Utan det var fokus på tekniken och den tekniska utvecklingen och programmering och programmeringsspråk?

Björn Lundkvist: Det var det nog i huvudsak, ja.

Björn Lundkvist: Nej, alltså det är väldigt mycket som man liksom har lärt sig kanske genom mera hur man har jobbat än att man har gått kurser och processteknik, i och för sig, processer och sådant här. Med ISO 9000 så jobbade jag ju väldigt mycket med processer för det var ju helt processorienterat, allt vi jobbade med då, och tittade på det, och det som hette BPR och sådana här grejer. Det var ju mycket sådant, i den biten vad, så att man har ju jobbat med väldigt mycket sådana bitar i alla fall då. Sedan har det nog att göra med hur man ser saker ändå tror jag.

Julia Peralta: Men det har inte funnits något uttalat?

Björn Lundkvist: Nej.

Julia Peralta: … nej, utan, ni själva har fått, antingen, förstå att det är det här, eller, ni håller på med det helt enkelt bara?

Björn Lundkvist: Ja, alltså, jag tror väl, eftersom jag började rätt ung då så, jag är väldigt mycket självlärd på olika sätt. Sedan har jag väl säkert, jag räknade för något, några år sedan att jag hade gått tre, fyra år i kurs, bara kursdagar ändå, till, så att säga, och det är säkert ännu mera. Ja.

Julia Peralta: Internutbildningar, och IBM hade väl också egna utbildningar, var det inte så?

Björn Lundkvist: Ja, det fanns massor med kurser man har gått. Jag har en hel jädra bunt någonstans så här som…Men sedan är det ju samma sak som man får ansvar för ekonomi så lär man sig lite ekonomi och så vidare, ja, alltså. Det, märker jag ju här, alltså, bara på folk, jag kan ju mycket, mycket mer ekonomi då än vad de flesta handläggare och så här vad.

Julia Peralta: Ja, eftersom du har ju jobbat…

Björn Lundkvist: Ja, jag har ju jobbat med budgetansvar…

Julia Peralta: … som chef också, personalchef, administrativchef, har haft det administrativa ansvaret också. Ja.

Björn Lundkvist: Så, det är väl mera, man har lärt sig vartefter.

Julia Peralta: Det går lite grand hand i hand. Är det inte så.

Björn Lundkvist: Jo.

Julia Peralta: Med den här tekniska utvecklingen.

Björn Lundkvist: Jodå, det gör det ju också.

Julia Peralta: Att kunna ekonomi och hantera ekonomiska frågor.

Björn Lundkvist: Ja. Sedan är ju skillnaden att börja på statlig myndighet kontra privat verksamhet, är ju att fokus är ju helt annorlunda. Alltså, på privat verksamhet, då är det ju fokus på att göra resultat, här är det ju inte fokus på det överhuvudtaget, vet ju knappt vad ekonomi är många alltså. Det ju faktiskt så, så att säga, utan här är det ju mera så att det skall göras en massa uppgifter och de skall göras jättebra alltså, men alltså, hur bra, vad är, ekonomiskt vettigt då överhuvudtaget, det vet man inte. man mäts ju inte på det sättet, Så det är väldigt svårt liksom att se hur vi mäter i verksamheten, där, alltså. När jag kom hit så frågade jag, vad är målen, hur mäts vi på, vad är det vi mäts på för att vi gör ett bra resultat, jag har fortfarande inte fått svaret.

Julia Peralta: Och du menar att det hade du från Tieto?

Björn Lundkvist: Ja, visst, ja, jag satte ju upp mål, kvalitetssystem och så, då vet man ju vad de skall mätas på.

Julia Peralta: För det fanns inte i Västerås, eller hur?

Björn Lundkvist: Nej.

Julia Peralta: Utan det är under din period i Tieto?

Björn Lundkvist: Ja.

Julia Peralta: Ja. Och det var ingen som förstod vad du pratade om?

Björn Lundkvist: Nej, här nej, men här har man, nej, man jobbar inte så. Det är samma med offentlighetsprincipen som jag har ifrågasatt så många gånger, alltså. Det finns ingen effektivitetstanke i det heller alltså. Det bara skall vara så, de tycker ju att jag är väldigt konstig som säger att det där är väldigt konstigt, varför skall vi ha det, allting offentligt. Vad är det för värde i det, vad är det för nytta med det alla gånger. Det är det liksom, det finns ingen, kan jag säga, proportion i allting, vad är nyttan med det hela. Då drar man det till extrema saker att, om att, ja vi måste ju ha insyn, annars vad händer då, vad händer, kan bli konspirationer, kan bli allt möjligt, sådant där alltså, missbruk, ja. Man drar det så långt vad. Men det där är väl lite filosofi, och vad man är uppvuxen i, för de som har jobbat i en sådan här myndighet, de ifrågasätter inte överhuvudtaget alltså, det har jag ju märkt.

Julia Peralta: Björn, är det någonting som inte jag har frågat dig?

Björn Lundkvist: Ja, det är säkert massor för det är ju så här att man kommer ju på saker successivt, som man tänker på grejer och så, Man funderar ju inte över den där tiden varje dag, det gör man definitivt inte.

Julia Peralta: Nej.

Björn Lundkvist: Var därför jag tänkte om vi skulle titta på lite grejer som jag hade där så, får vi se om vi får upp några idéer kring det. För jag vet inte vilket material du har sett hittills.

Julia Peralta: Alltså inte mycket när det gäller kommunerna. Då stänger jag av.

Björn Lundkvist: Gör det.

Julia Peralta: Nu.

Björn Lundkvist: Jo, kom att tänka på det där med skrivare då. Därför att skrivartekniken var ju så i början att då hade man, snabbskrivare som det hette, då var det en skrivkedja med alla tecken på och den snurrade runt i en ohygglig fart på en trumma, inte en trumma, utan en liksom, en oval sak då. Där emellan så satt det skrivhammare som klappade till den här typen när den var på rätt position på rätt ställe för att bilda texten på en sådan här skrivarsida.

Julia Peralta: Okej.

Björn Lundkvist: Och det här slamrade ganska mycket förstår du.

Julia Peralta: Ja.

Björn Lundkvist: Så det och då, det gällde att ha precision, och då ställde man, det var det här pyjamaspapperet då som man ställde in på det här sättet. Så gjorde man det och då, de här kedjorna slets ju ut och ibland kunde man byta dem och ibland körde man OCR-utskrifter. När man skulle läsa de här optiska raderna så var det väldigt viktigt hur man ställde in denna, och så fanns det färgband som var emellan då, först låg ju papperet och så låg färgbandet och så låg typen i den här kedjan så knappt, en hammare som klappade till den här på rätt ställe då. Det var rätt mekanisk, skrivning.

Julia Peralta: Ja, ja, det låter så.

Björn Lundkvist: Sådana här radskrivare, det fanns då i olika hastigheter så att säga då. Och de här utvecklades successivt. Sedan fanns det, sedan då så att säga, när lasertekniken började komma här för här skrev man ju så att säga då allt rubrik och allting på det här sättet. Det var ju samma typsnitt och allting sådant, och de som var lite mer avancerade, då köpte man ju färdigtryckta blanketter som man skrev på, ställde in så att de hamnade på rätt ställen och så där så att när man gjorde listprogram så gällde det att se till vart de här olika informationen hamnade för att passa då, den mallen och blanketten. Men utvecklingen sedan, så gick ju mot att man skulle jobba med laserskrivare och vi var väl ganska tidigt ute med det också. Vi köpte en vad hette det nu då, var det en Xerox-maskin vi köpte, jag tror det var en Xerox-maskin som kostade då tre miljoner. Det var jättemycket pengar på den tiden och den var tre meter lång, jo, den var det. Man stoppade in en bunt så, tog det tre meter innan den kom ut, färdig, och då lade man på mallen på också som sagt, då hade vi en som lärde sig att koda mallen. Hur, alltså, blanketten skulle se ut först och sedan så lade man på text och sådant här, men då var det ju laserteknik, och lösbladsteknik hade vi ju då.

Julia Peralta: Kommer du ihåg när det var, ungefär?

Björn Lundkvist: Ja, det var det jag försökte tänka efter, vilken tid det här var. Jag kommer så mycket väl ihåg att den tjej jag satsade på, det var en tvåbarnsmamma, tänkte hon är det ingen fara med, men så gick hon och vart med barn så det vart inget bra när hon hade gått kursen. Jag kommer ihåg det, men jag skall tänka efter lite grand, vad det

kunde varit för tid. Vi hade ju den nästan avskriven, det måste ju varit någon gång, 80-tal i alla fall, någonstans, -86 kanske, -85, -86, tror jag. Då hade vi alltså så pass mycket så att vi, vi kunde belägga en sådan där. Man måste ju köra rätt mycket för att det skall vara ekonomi i att göra det då, men då var också att eliminera en massa blanketter, som var den stora vinsten.

Julia Peralta: Varför heter det pyjamaspapper?

Björn Lundkvist: Därför att pyjamas ofta var så här randiga förr. De var nästan alltid randiga, blåvita, ja, kanske till och med det.

Julia Peralta: Ja.

Björn Lundkvist: Sedan har du ju en Formaline på de här också, alltså, det var ju alltid, det var ju matning på den där skrivaren. Så satt det ju någonting som matade med piggar hela tiden, upp hela tiden och den, det var ju också en rätt mycket, ja, för sjuttsingen, vi har ju massa efterbehandlingsteknik. Det hade jag nästan glömt bort att berätta för dig, kommer jag på nu, jo, vi hade ju fullt med jobb med efterbehandling.

Julia Peralta: Ja.

Björn Lundkvist: Var ju en helt egen kategori människor, ja. Jo, på en driftcentral så hade man ju efterbehandling också. Och efterbehandling bestod ju att när de här stora buntarna papper kom ut som, vecklas ju ned, så att säga, på baksidan av printern, då skulle ju de tas om hand och ibland ser man flera ex. I fall det var flera ex då skulle man ta hand om det där och separera karbonet ifrån det andra, ta bort formaline och så vidare och sedan separera den till den kommunen som skulle ha den och så vidare, paketera det här och det hade vi tre personer som jobbade på efterbehandlingen, bara ta hand om listor faktiskt.

Julia Peralta: Men det var inte från början så, eller hur?

Björn Lundkvist: Jo, det var ganska tidigt, så fort du började skriva någonting på 14-01 så var det den skrivartekniken.

Julia Peralta: Ja, men jag menar, det var, att ni hade, alltså en speciell avdelning eller att ni hade en grupp som endast tog hand om just efterbehandling.

Björn Lundkvist: Inte allra först kanske, inte helt initialt kanske det var…

Julia Peralta: Utan det fick, fick teknikerna göra?

Björn Lundkvist: … för då gjorde nog operatörerna, ja, det tror ja. Men sedan så hade vi, i alla fall när jag hade 25 pers, då var det tre som jobbade med efterbehandling, det hade väl växt i omfattning överhuvudtaget då.

Julia Peralta: Ja. Nu, kom jag att tänka på, vad, fanns det någon, i, alltså, hela verksamheten där det inte fanns kvinnor och tvärtom, fanns det någon uppgift där det inte var vanligt med, men, jo, det har du sagt, med operatriserna…

Björn Lundkvist: Operatriserna, det var ju faktiskt bara kvinnor ja.

Julia Peralta: Ja, men, fanns det motsatta.

Björn Lundkvist: Vi hade ju ingen tjej faktiskt, alls.

Julia Peralta: Nej.

Björn Lundkvist: Inte förrän det blir så att vi började med programmering lite mer, då började det komma in några tjejer, men vi var ju inte lika många. Det som var lite unikt som jag kommer ihåg det var ju mer när jag var på Kommundata, alltså från då, vad blir det, -70, nej -89 någonstans, nej, nu ljuger jag igen, vad blir det för något, -89, -90, där var det ju 25 procent av driftfolket var kvinnor. Det var ju mycket tekniker så det var rätt så unikt. På programmeringssidan och utvecklingssidan så brukar det vara mer tjejer men här var det rätt så unikt för här var det ju inte utvecklade utan det var tekniker och drift-personal och allt möjligt. Men, i Västerås var det nog ganska dåligt med tjejer förrän vi tog in några nyare programmerare och så där, när det utvecklas där.